

7620 + 7626

Maandschrift voor Natuurwetenschappen
UITGAVE ORNITHOLOGISCHE VERENIGING "DE WIELEWAAL"

P.C.R. 319785 Orn. Vereniging « De Wielewaal », Graatakker 13, Turnhout, tel. 014/422.52

Vereniging zonder winstoogmerk

Uitgegeven met ondersteuning van het Ministerie van Nationale Opvoeding

FEBRUARI 1970

NUMMER 2

*Wielewaal 36: 33-42 (M. BECUWE)
42-50 (W. CORVELEYN)*

Bijdrage tot de kennis van de zwemvogels
te Oostende en omgeving

II. EENDEN, ZAAGBEKKEN, GANZEN EN ZWANEN IN DE OMGEVING VAN OOSTENDE

7626

door W. Corveleijn.

INLEIDING.

Dit artikel kwam tot stand na uitwerking van alle gegevens die ik over be-

wust gebied heb kunnen verzamelen uit de tijdschriften De Wielewaal en De Giervalk of heb kunnen verkrijgen van mensen die zelf in dit gebied aan veld-

ornitologie hebben gedaan of dit nog doen. Uit al deze gegevens heb ik dan de meest representatieve waarnemingen genomen, steeds in het oog houdend zoveel mogelijk de voorkeur te geven aan recente data. In feite komt dit artikel dus neer op een zeer algemeen opgevatte weergave van het voorkomen van bovenvernoemde soorten in een klein deel van de kuststreek. Eenden, zaagbekken, ganzen en zwanen zijn vogels wier voorkomen bij ons zeer sterk afhankelijk is van de hevigheid en de duur van de koudegolven tijdens het winterhalfjaar. Ik heb dan ook gemeend de over bepaalde soorten voorhanden zijnde waarnemingen niet volledig te mogen verwaarlozen, omdat juist tijdens de strenge winters van 1956 en 1963 deze soorten in uitzonderlijk hoge aantallen werden opgemerkt.

Alvorens thans over te gaan tot de opsomming van de terreinen in het aktiegebied wil ik eerst en vooral mijn dank betuigen aan de hh. Van Craeynest en Rodts, niet enkel omdat zij mij bereidwillig al hun waarnemingen hebben ter hand gesteld doch voornamelijk omdat zij het waren die mij tijdens afdelingsuitstappen hebben helpen wegwijs worden in onze rijke vogelwereld. Eveneens dank ik hier in het bijzonder de h. M. R. Hautekiet die in dit gebied ook aan veldornitologie heeft gedaan toen hij nog in Bredene woonde en wiens artikelen en talrijke K.M. verschenen in dit blad voor mij een echte stimulans en leerrijke dokumentatie zijn geweest. Verder dank ik nog de hh. F. De Reygher, R. Van Outryve, dr H. de Baets, A. Vigne, M. Becuwe, P. Lingier, J. Van Coillie, P. De Roo, J. Corveleijn en mej. M. Becuwe omdat zij mij bereidwillig hun waarnemingen hebben overgemaakt. Om volledig te zijn dien ik hier ook nog even mijn dank te betuigen aan de h. Devos, exploitant van het recreatieoord de Kalkaart voor zijn sympathieke

houding ten overstaan van de waarnemingen die wij op zijn terrein hebben verricht.

DE GEBIEDEN.

I. De Zoute Kreek.

Gelegen in de gemeente Zandvoorde. Deze kreek is nog een oude zijarm van de zee, dit valt op te maken uit oude streekkaarten en beschrijvingen en eveneens uit de naam zelf. De aanwezigheid van een plant als zulte of ook wel zee-aster genoemd wijst ongetwijfeld ook in die richting. Dit gebied kan nog het best vergeleken worden met Zeeuws-Vlaanderen waar men ook dergelijke met rietomzoomde kreken tussen de polderweiden en akkers aantreft.

Dit terrein wordt ingesloten door drie dijken en de Gistelsesteenweg. Het grenst aan de Snaaskerkepolder en ligt op slechts een paar minuten rijden van Oostende. Vooral in najaar en winter is het voor eenden bijzonder interessant. De meest typische eenden zijn: wilde eend, wintertaling en smient. Elk jaar worden er ook ganzen opgemerkt.

II. De Kalkaart.

Is gelegen op het grondgebied van de gemeente Leffinge. Deze plas werd ongeveer 8 jaar geleden gevormd tengevolge de aanleg van een nieuwe startbaan op de luchthaven Oostende-Middelkerke. De plas zelf ligt op amper 160 meter van de grote startbaan. De diepte ervan varieert van 8 tot 10 m. Deze plas met de omliggende grond is thans in de zomer een recreatieoord waar mogelijkheid bestaat om te kamperen en aan watersport te doen. In het winterhalfjaar is het interessant voor watervogels. De meest typisch voorkomende eenden zijn: tafel- en kuifeend. Bij vorst kan deze plas een waar toevluchtoord worden ook voor andere eenden

vooral omdat ze wegens de vrij grote diepte en een klein percentage zout niet snel dichtvriest.

III. De drassige weiden te Leffinge.

Gelegen tussen Leffinge dorp en de achterzijde van de luchthaven Oostende-Middelkerke. Het is een broedgebied van wilde eend, slobbeend en zomertaling. In de winter pleisterplaats voor verschillende eendensoorten. Vóór 10 jaar was dit gebied veel uitgestrekter en ook moeilijker bereikbaar waardoor het dan ook veel interessanter was.

IV. De Spuikom.

Ik citeer hier even een en ander uit het artikel „De Avifauna van de Spuikom” door M.R. Hautekiet en gepubliceerd in „De Wielewaal” jg. 1962.

„De Spuikom, nagenoeg cirkelvormig en met verzorgde glooiing, is haast geheel door woonwijken omgeven. Zij ligt onmiddellijk ten zuiden van de Oostendse haven als een bijna onoverzichtelijk waterreservoir van 84 ha. De diepte bedraagt gemiddeld 1,30 m. Aangezien er door middel van sluizen een rechtstreekse verbinding bestaat met de havengeul is het water zout. De beperkte, afgesloten oppervlakte en de geringe diepte zijn twee factoren die de hoge temperatuur van het water en aldus de verdamping in de hand werken. Daardoor ligt het zoutgehalte van het water hoger dan op de Noordzee. Er zijn mossel- en oestercultures en er is een rijke bodembegroeiing, er zijn een aantal overwegend kleinere vissoorten, er zijn kreeftachtigen, schelpdieren en waterinsekten, zodat de pleisterende vogels er een keuze van zowel dierlijk als plantaardig voedsel aantreffen.

V. De haven, het strand en de zee.

De meeste waarnemingen werden hier

verricht vanop het strand te Bredene of vanaf het oosterstaketsel te Oostende. Bij strenge vorst kan hier spektakulaire doortrek van watervogels worden gadeslagen. Storm en vorst zijn twee factoren die de waarnemingen zeer sterk bepalen zeker qua aantal. Het spreekt vanzelf dat hier elk jaar bij gunstige zowel als ongunstige weersomstandigheden de gewone zeeëenden zoals zwarte zeeëend, eidereend en toppereend voorbijtrekken en of pleisteren, enkel de aantallen kunnen van jaar tot jaar sterk veranderen.

WILDE EEND - *Anas platyrhynchos*.

Algemene broedvogel, in 1968 in de polders te Zandvoorde, Snaaskerke en Leffinge samen ongeveer 25 broedparen.

Vanaf einde juni stellen wij een plotse stijging vast van het aantal pleisterende vogels op de Zoute-Kreek. Dit aantal kan in de loop van de maand juli oplopen tot 160 eks. (31.7.1969 : 117 eks.). Van bij de opening van de jacht meestal in de laatste dekade van juli zijn de aantallen sterk onderhevig aan schommelingen dit al naargelang van de intensiteit van de jacht. Soms lopen de aantallen in augustus nog verder op (22.8.1969 : 185 eks. op de Zoute-Kreek) wanneer er niet gejaagd wordt. Gewoonlijk echter nemen juist in deze maand de aantallen sterk af en duurt het tot in oktober vooraleer er een aanzelende toename valt waar te nemen. Pas in de maand november neemt het aantal pleisterende vogels opmerkelijk snel toe aan de Zoute-Kreek (26.11.1968 : 120 eks.) en in december en januari wordt het hoogtepunt bereikt (17.1.1969 : 225 eks.). Doortrek wordt voornamelijk genoteerd over zee en dit bij vorstinval of aanhoudende koude (1.1.1963 : 1200 eks. trekken voorbij over zee te Bredene). Komt ook nog voor in de winter op de Kalkaart en op de Spuikom. In de maand februari

zijn de aantallen sterk afhankelijk van vorst. Bij normale weersomstandigheden valt er vanaf maart een snelle afname waar te nemen. In april zijn dan meestal nog slechts de broedvogels aanwezig.

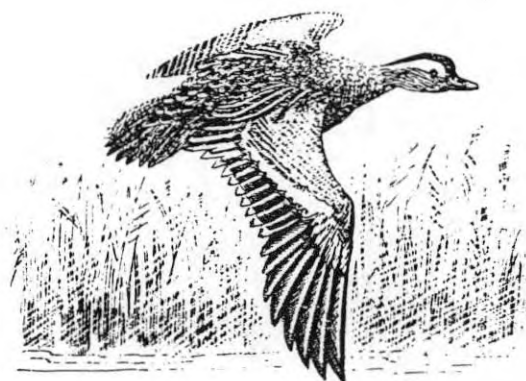
WINTERTALING - *Anas crecca*.

Geen broedvogel. De eerste vogels verschijnen bij ons reeds vanaf half-juni (15.6.1968 : 2 eks. — 21.6.1969 : 1 eks.). In juni zijn er max. 10 eks. maar in de tweede helft van juli kunnen er tot 70 vogels komen op de Zoute-Kreek. In augustus neemt het aantal weer snel af en in september blijven er soms nog slechts enkele vogels over. In de loop van oktober treedt er dan een nieuwe stijging in. Van half-november tot begin-december wordt er een hoogtepunt bereikt van het aantal pleisterende wintertalingen op de Zoute-Kreek (27.11.1968 : 265 eks.). In de loop van december neemt het aantal weer af en zien we nog maar maximum een 100tal vogels meestal zelfs maar een 50-tal, dit is eveneens het geval in de maand januari. In de maand december blijken de aantallen sterk onderhevig te zijn aan schommelingen, dit is gedeeltelijk ook nog het geval voor de maand maart (8.3.1968 : 75 eks.). In de eerste dekade van mei zien we de laatste wintertalingen (9.5.1969). Bij vorst en ook wel in voor- en najaar is er trek over zee. Komt in de wintermaanden regelmatig voor op de Kalkaart na dichtvriezen van andere plassen en krekken.

ZOMERTALING - *Anas querquedula*.

Broedvogel in de polders; in 1969 te Leffinge 4 broedparen, te Zandvoorde : 5 broedparen en te Snaaskerke : 3 broedparen.

De eerste vogels komen toe vanaf half-maart, vroegste datum : 3 maart 1969 : 2 woerden op de Zoute-Kreek. Vanaf half-juli maar vooral in augustus en september wordt door- en wegtrekken

Tekening : E.Br. Simen
Zomertaling.

vastgesteld. De laatste vogels zien we rond eind september, sporadisch nog in oktober, één novemberwaarneming : 7. 11.1951. Grootst aantal samen : 35 eks. op 29.6.1968 op de Zoute-Kreek. Komt veelvuldig voor op drassige weiden, poelen en sloten. Ook enkele waarnemingen op de Spuikom en op de Kalkaart.

KRAKEEND - *Anas strepera*.

Slechts zes waarnemingen voorhanden sinds 1950. Vermoedelijk is deze vogel nochtans regelmatig doortrekker in voor- en najaar, als een bewijs hiervoor zou kunnen aanzien worden dat 4 van de 6 verrichte waarnemingen alleen al tijdens de laatste 3 jaar werden gedaan. Hier volgen dan de waarnemingsdata :

- 8.4.1950 : 3 eks. op de Zoute-Kreek
- 22. 4.1950 : 3 eks.
- 13.12.1967 : 5 eks. op de Kalkaart.
- 27.11.1968 : 1 eks. op de Kalkaart.
- 14. 3.1969 : 2 eks. op de Zoute-Kreek.
- 23. 4.1969 : 1 eks. op de Zoute-Kreek.

SMIENT - *Anas penelope*.

Doortrekker en vooral wintergast, in vrij groot aantal als pleisteraar aan de Zoute-Kreek en bij vorst soms in groot aantal over zee trekkend. Wordt waar-

genomen vanaf ten vroegste half-september tot ten laatste begin april. Het talrijkst in de maanden december, januari, februari en maart. Sommige jaren worden de eerste vogels slechts opgemerkt in de maand november. Grootst aantal pleisterend aan de Zoute-Kreek : 14.2.1969 : 335 eks. Als doortrekker over zee, zelfs tot 950 eks. op 1.1.1963. Komt eveneens voor in de drassige weiden te Leffinge (max. 80 eks.) op de Kalkaart (max. 150 eks.) sporadisch op de Spuikom (max. 60 eks.).

PIJLSTAART - *Anas acuta*.

Regelmatig doortrekker en pleisteraar in zeer klein aantal. Wordt waargenomen tijdens het voorjaar, vooral in de maand maart, in de drassige weiden te Leffinge meestal echter niet meer dan 10 vogels. Ook waargenomen in de maanden november, december, januari, februari en april. Onder invloed van invallende vorst gedurende de winter soms verplaatsing over zee van vrij grote aantallen, 125 eks. op 1.1.1963. Komt in het voorjaar eveneens voor op de Zoute-Kreek en op de Spuikom.

SLOBEEND - *Spatula clypeata*.

Regelmatig broedvogel. In 1969 te Zandvoorde 5 broedparen, te Snaaskerke 2 broedparen en te Leffinge 1 broedpaar.

Algemene doortrekker in klein aantal, onregelmatige wintergast. In de doortrek kunnen we duidelijk twee hoogtepunten onderscheiden : de najaarstrek die zwak is vanaf augustus tot oktober om dan in november en december een hoogtepunt te bereiken met max. 60 eks. op 11.12.1968 op de Zoute-Kreek, en de voorjaarsstrek die omstreeks half-april een max. van 45 vogels bijeenbrengt. Een sterke achteruitgang van deze soort werd genoteerd op de Spuikom waar tot

voor 1963 groepen van 50 à 70 vogels geen zeldzaamheid waren kunnen we er nu nog hoogstens een 8-tal eks. waarnemen. Komt ook regelmatig voor op de Kalkaart (max. 40 vogels).

KROONEEND - *Netta rufina*.

Twee waarnemingen, is hier een zeldzame verschijning.

Toevallig werden beide waarnemingen op eenzelfde datum verricht met een verschil echter van 16 jaar.

8.1.1950 : 1 eks. op de Zoute-Kreek.

8.1.1966 : 1 eks. op de kleiput te Stene.

TOPPEREEND - *Aythya marila*.

Regelmatig voorkomende vogel in het winterhalfjaar, voornamelijk bij koudeinval verschijnend, steeds in zeer klein aantal, in zachte winters max. 15 eks. Tijdens de uitzonderlijke strenge winters van 1956 en 1963 echter in vrij groot aantal; op 16.2.1956 : 400 eks. Op zee te Bredene en op 20 januari 1963 : 200 eks.. In de maand juli kunnen reeds kleine groepjes worden verschijnen (maxim. 7 eks.) op 16.7.1969 : 6 eks. op de Spuikom en 2 eks. op zee te Bredene. Na korte tijd verdwijnen deze midden in de zomer verschijnende toppereenden. Vanaf begin november worden de eerste wintergasten opgemerkt (2.11.1964 : 32 eks. over zee te Bredene voorbijtrekkend). Rond halfmaart zien we de laatste toppers.

Op 9.5.1952 werd er nog één toppereend waargenomen. De meeste waarnemingen van deze soort werden verricht op zee te Bredene verder op de Spuikom (max. 11 eks. op 17.12.1968) op de Kalkaart (max. 7 eks. op 14.1.1968) en soms op de Zoute-Kreek.

KUIFEEND - *Aythya fuligula*.

In 1969 verschijnen de eerste kuif-

eenden bij ons reeds op 14 oktober op de Kalkaart; er waren 5 exemplaren aanwezig. Sommige jaren verschijnen de eerste vogels pas in november. Deze soort komt nooit talrijk voor tenzij in strenge winters zoals in 1956 en 1963 (16.2.1956 : 300 eks. op zee te Bredene, en 1.1.1963 : 210 eks. op zee te Bredene). Komt bij strenge vorst praktisch uitsluitend voor op zee, anders op de Kalkaart, (max. 30 eks. op 4.3.1968) voornaamste pleisterplaats in deze streek, op de Spuikom (max. 11 eks.), op de Zoute-Kreek (max. 10 eks.), op het opgespoten terrein te Bredene (max. 11 eks. op 3.3.1969), en op de kleiput te Stene (max. 9 eks. op 26.3.1969). De laatste kuifeenden zien we rond eind april, soms tot begin mei; allerlaatste datum : 21.5.1965 : 2 eks. In 1969 noteerden we echter ook twee juni-waarnemingen : 8.6 : 2 eks., en 28.6 : 1 eks. op de Zoute-Kreek. Er zijn ook enkele juli en augustuswaarnemingen bekend.

TAFELEEND - *Aythya ferina*.

Broedvogel. Werd in 1959 voor het eerst met zekerheid broedend vastgesteld op een kleiput vlak naast de steenbakkerij te Snaaskerke. Heeft daar vermoedelijk in 1968 ook reeds gebroed en misschien zelfs al vroeger : regelmatig werd er in de maand juni sedert 1958 een ♂ opgemerkt op één der kleiputten. De tafeleend komt bij ons als wintergast voor van begin oktober tot eind februari of nog begin maart. Gedurende het gehele winterhalfjaar treffen we de tafeleend aan op de Kalkaart, met als grootste aantallen : 134 eks. op 27.11.1966 en 70 eks. op 14.12.1968. Bij dichtvriezen van plassen en kreken bij ons en ten noorden van ons land verschijnt de tafeleend op zee : 75 eks. op 1.1.1963. Komt eveneens regelmatig voor op de Spuikom (max. 14 eks.) en op de

Zoute-Kreek (max. 6 eks.) en op de kleiputten te Zandvoorde en Snaaskerke.

WITOOGGEEND - *Aythya nyroca*.

Er is één waarneming bekend : 8 december 1963 : 1 witooggeend op de Spuikom.

BRILDUIKER - *Bucephala clangula*.

De meest regelmatige eend op de Spuikom. Komt voor van half-oktober tot half-maart. Komt eveneens voor op zee, doch dan voornamelijk bij strenge vorst. 175 eks. trokken op 1.1.1963 over het oosterstaketsel te Oostende. Grootst aantal waargenomen op de Spuikom : 33 eks. op 5.1.1966 en 20 eks. op 17.1.1968. Tellingen verricht op de Spuikom van 9.1.1966 tot 2.3.1968 tonen aan dat op een totaal van 136 waargenomen vogels er slechts 12 % woerden waren. Woerden worden vooral in de maanden februari en maart waargenomen. De brilduiker komt ook voor op de Kalkaart.

IJSEEND - *Clangula hyemalis*.

De eerste waarneming, voor zover bekend is, werd in dit gebied verricht op 4.1.1958, en de laatste tot op heden op 27.2.1965.

De waarnemingen :

Van 4.1.1958 tot 18.1.1958 : 1 ♀ op de Spuikom;
op 16.2.1958 : 1 eks. op de Spuikom;
van 25.12.1958 tot 30.12.1958 : 1 ♀ op de Spuikom;
op 4.1.1959 : 1 eks. op de Spuikom;
van 31.10.1959 tot 21.11.1959 : 3 eks. op de Spuikom;
op 4.12.1961 : 1 ♀ op zee te Oostende;
op 24.12.1961 : 2 ♀♀ op zee te Bredene;
op 27. 2.1965 : 1 eks. op de Spuikom.

GROTE ZEEËEND - *Melanitta fusca*.

Wordt elk jaar waargenomen als doortrekker over zee vanaf het oosterstaketsel, in kleine groepjes. Vaak is het echter niet mogelijk over zee voorbijtrekkende eenden te determineren wegens de grote afstand of de slechte zichtbaarheid, zodat we wel kunnen vermoeden dat deze soort talrijker doortrekker is. De eerste grote zeeëenden worden waargenomen vanaf begin oktober (3.10.1968); de laatste zien we in april, soms ook nog in mei (10.5.1956). Wordt vooral waargenomen in de maanden november, december, januari en februari. Bij strenge vorst soms in vrij groot aantal pleisterend vlakbij het strand; zo werden er tijdens de koude februarimaand van 1956 op de 16de 400 eks. waargenomen op zee te Bredene. Wordt regelmatig aangetroffen als stookolieslachtoffer op het strand. Tweemaal op de Spuikom aangetroffen.

ZWARTE ZEEËEND - *Melanitta nigra*.

Gewone vrij talrijke doortrekker en wintergast; soms overzomerend van enkele eks. Wordt vooral waargenomen tussen eind juli en begin mei. Najaarstrek duidelijk merkbaar in september en oktober. Onder invloed van storm en koude opnieuw trekverplaatsingen. Voorjaarstrek in februari, maart en april. Grootste aantallen: 450 eks. op 4.10.1968 over zee trekkend te Oostende — 120 eks. op 22.2.1969 op zee te Raversijde — 250 eks. op 9.9.1969 voorbijtrekkend langs het oosterstaketsel. Komt regelmatig voor tijdens het winterhalfjaar op de Spuikom (max. 10 eks.) en op de Kalkaart (max. 3 eks.). Talrijk stookolieslachtoffer op het strand van november tot maart.

EIDEREEND - *Somateria mollissima*.

Sinds het begin van de waarnemingen

in 1948 geleidelijk aan toegenomen. Overzomerend werd voor het eerst in 1950 vastgesteld. Komt thans het hele jaar voor op zee, enkel daar waar golfbrekers zijn (voedselbron) zoals te Middelkerke, Oostende en Bredene. Het talrijkst te Bredene. De aantallen kunnen van jaar tot jaar vrij sterk verschillen. Grootst aantal samen: 112 eks. op 30.1.1969 te Bredene. Tweemaal waargenomen op de Spuikom. Wordt ook aangetroffen als stookolieslachtoffer.

GROTE ZAAGBEK - *Mergus merganser*.

Regelmatig doortrekker en wintergast in zeer klein aantal. Gewoonlijk verschijnen de eerste grote zaagbekken bij ons samen met de eerste vorst. Vroegste waarneming: 25.11.1968; 2 ♀♀ op de Zoute-Kreek. Laatste waarneming: 21.4.1955: 1 eks. op het U.C.B.-moeras te Zandvoorde. De meeste waarnemingen worden verricht bij vorst-inval, dus wanneer de plassen, meren en rivieren ten noorden van dit gebied dichtvriezen. Wordt bij ons meestal solitair of paarsgewijze waargenomen. Wijfjes schijnen een lichte overhand te hebben. Tijdens de koude februarimaand van 1956 werd er op 18 februari een groep van 35 eks. waargenomen in de havengeul te Oostende. Komt vooral voor op zee, op de Spuikom en op de Zoute-Kreek en de Kalkaart.

MIDDELSTE ZAAGBEK - *Mergus serrator*.

Regelmatige doortrekker en wintergast vanaf de eerste dekade van november (9.11.1968) tot begin april (6.4.1969). Meeste waarnemingen na vorst-inval of tijdens de voorjaarstrek in maart. Komt bij ons afzonderlijk of in zeer kleine groepjes, in februari 1956 in groot aantal. Grootste aantallen samen: 16.2.1956: 150 eks. in de haven-

geul te Oostende; 20.1.1963 : 20 eks. in de havengeul; 8.2.1958 : 15 eks. in de havengeul; 16.2.1958 : 5 eks. op de Spuikom; 12.12.1968 : 4 eks. over het oosterstaketsel.

Alle waarnemingen werden verricht op zee, in de haven of op de Spuikom. In 1969 stellen we voor de eerste maal een geval van overzomeren vast : 1 ♀ werd gedurende een groot deel van de maand juni waargenomen op de Spuikom.

NONNETJE - *Mergus albellus*.

Vrij regelmatig doortrekker en wintergast die in sommige jaren echter niet wordt waargenomen. Voorkomen hangt samen met sterke vorstinval in heel West-Europa. Meeste waarnemingen werden verricht in de maanden februari, januari en december (opsomming volgens het grootste aantal waarnemingen). Vroegste datum : 12.12.1964; laatste datum : 26.2.1956. Voornamelijk waargenomen op zee, in de havengeul en op de Spuikom. Grootste aantallen samen : 18.2.1956 : 29 eks. in de havengeul; 2.2.1954 : 12 eks. in de havengeul; 6.2.1954 : 25 eks. in de haven; 18.12.1962 : 6 eks. trekken voorbij over zee.

BERGEEND - *Tadorna tadorna*.

In 1968 een broedpoging in het duingebied tussen De Haan en Wenduine. Ook voordien werd dit reeds genoteerd. Wegens de toeristische drukte steeds mislukt.

Regelmatig doortrekker en wintergast van half augustus (13.8. 1966) tot einde mei (28.5.1968). Meest tijdens de winter en de voorjaarsdoortrekperiode. Duidelijke trekverplaatsing onder invloed van vorst, zo zie ik op 13.12.1968 tijdens een koudegolf 56 bergeenden voorbij trekken over zee langs het oosterstaketsel te Oostende. Als pleisteraar vooral

in winter en voorjaar gewoon op de Zoute-Kreek (max. 8 eks.), op de Spuikom (max. 8 eks.), op het strand (max. 6 eks.), en op de Kalkaart (max. 5 eks.). Ook nog waargenomen op het opgesp. terrein te Bredene en te Leffinge en op de kleiputten te Zandvoorde.

GRAUWE GANS - *Anser anser*.

Slechts 4 waarnemingen met zekerheid hebben wij voorhanden van deze soort. Deze vogel komt ongetwijfeld meer voor als doortrekker.

1. 1.1963 : 8 eks. over zee trekkend te Oostende;
- 20.10.1967 : 36 eks. over de duinen trekkend te De Haan;
2. 3.1968 : 3 eks. op de Spuikom;
8. 3.1969 : 1 eks. op een golfbreker te Oostende.

KOLGANS - *Anser albifrons*.

Regelmatig doortrekker en wintergast, vooral bij vorstinval of sneeuwval en op voorjaarsstrek. Wordt waargenomen van half december (vroegste datum 6.11.1950) tot ongeveer half maart (16.3. 1956). Pleisterende vogels worden elk jaar genoteerd op de weiden bij de Zoute-Kreek (max. : 120 eks. op 6.2. 1969), op de drassige weiden te Leffinge (max. : 90 eks. op 22.2.1969). Als doortrekker : op 28.12.1968 : 678 eks. over Bredene; op 16.1.1963 : 500 eks. over zee te Bredene voorbijtrekkend. Duidelijk terugtrek merkbaar in februari.

RIETGANS - *Anser fabalis*.

Regelmatig doortrekker bij vorst en sneeuwval, onregelmatiger als pleisteraar dan de vorige soort. Op 1.1.1963 trokken er 450 eks. voorbij over zee te Bredene. Op 30 december 1968 pleisterden er 72 eks. op een akker nabij de Zoute-Kreek. Op 8.2.1969 waren er nog 8 eks. aanwezig op een akker te Leffinge.

KLEINE RIETGANS -

Anser fabalis brachyrhynchus.

Slechts één waarneming en één vondst.
13.10.1916 : 1 eks. aan de Zoute-Kreek.
21.12.1952 : 1 eks. als stookolieslachtoffer
op het strand te Bredene

ROTGANS - *Branta bernicla.*

Onregelmatige doortrekker en winter-
gast vooral bij vorst. Bijna uitsluitend
waargenomen langs het strand. Vroeg-
ste waarneming : 17.12.1960; laatste
waarneming : 6.4.1964. Meeste waar-
nemingen in januari en februari. Groot-
ste aantal : 32 eks. op 24.12.1954 over
zee trekkend te Bredene. Gewoonlijk
echter slechts enkele vogels samen. Op
1.3.1956 werden er 3 rotganzen op-
gemerkt op de Zoute-Kreek en op
12.2.1967 één exemplaar op de Spui-
kom.

BRANDGANS - *Branta leucopsis.*

Onregelmatige doortrekker en winter-
gast. Waargenomen van eind december
vooral in februari tot eind maart. Er is
één augustuswaarneming bekend : op
21.8.1956 werd er 1 eks. waargenomen
op het strand te Bredene. Alle waar-
nemingen buiten één werden verricht
vanaf het strand te Bredene. Grootste
aantallen : op 3.2.1954 : 30 eks. trek-
kend over zee te Bredene, en op 6.1.
1963 : 20 eks. over zee trekkend te
Bredene.

KNOBBELZWAAN - *Cygnus olor.*

Regelmatige doortrekker en wintergast
vanaf half oktober (15.10.1967) tot be-
gin april (4.4.1956), vooral bij vorstinval.
Er is ook een zomerwaarneming be-
kend : op 6 augustus 1968 werd er 1 eks.
waargenomen nabij het oosterstaketsel.
Komt eveneens voor op de Kalkaart
(max. 15 eks. op 14.12.1968), op de Spui-
kom (max. 10 eks. op 3.4.1956), op het
kanaal Brugge-Oostende (max. 3 eks.
op 19.2.1966).

WILDE ZWAAN - *Cygnus cygnus.*

Onregelmatige wintergast die vermoe-
delijk meer voorkomt.

De waarnemingen :

- 29.12.1961 : 1 eks. op zee te Oostende;
- 3. 1.1964 : 1 eks. in het Leopoldpark
te Oostende;
- 8. 3.1968 : 25 eks. op zee voor De Haan;
- 16.12.1968 : 2 eks. op een kleiput te
Snaaskerke;
- 7. 5.1969 : 1 eks. over zee trekkend te
Oostende.

KLEINE ZWAAN - *Cygnus bewicki.*

Toevallige wintergast; twee waar-
nemingen bekend sinds 1949 :
28.12.1962 : 2 eks. te Oostende (geen na-
dere plaatsbepaling);
20.11.1967 : 2 eks. op een plas te Lef-
finge.

Stenenstraat 47, Oostende.